

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
КУЛТУРЕ, ИНФОРМИСАЊА
И ИНФОРМАЦИОНОГ ДРУШТВА
Београд, Влајковићева 3
Број:110-00-66/2012-02
Датум:19. јун 2012. године

На основу Решења о образовању Националног комитета за нематеријално културно наслеђе број 119-01-45/2011-03 од 07. 03 2011. године и члана 6. Правилника о раду Националног комитета за нематеријално културно наслеђе број 110-00-67/2012-02 од 19. јуна 2012. године, Национални комитет за нематеријално културно наслеђе Републике Србије, на седници, одржаној 18.јуна.2012. године, доноси

ПРАВИЛНИК

О УПИСУ У НАЦИОНАЛНИ РЕГИСТАР НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником утврђују се листе нематеријалног културног наслеђа, критеријуми за упис нематеријалног културног добра на листу, документација за упис нематеријалног културног добра, процедура за упис на листе и мере заштите.

II. ЛИСТЕ НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Члан 2.

Листе нематеријалног културног наслеђа чине:

- Национални регистар нематеријалног културног наслеђа,
- Национална листа нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите,
- листа предлога за Репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства UNESCO-а,

-листа предлога за Листу нематеријалног културног наслеђа коме је неопходна хитна заштита UNESCO-а,
-листе дефинисане на локалном/регионалном нивоу за све области нематеријалног културног наслеђа како је дефинисано чланом 4. Правилника о раду Националног комитета за нематеријално културно наслеђе (у даљем тексту: Правилник) и Правилником о одређивању послова који се сматрају уметничким уметничким и старим занатима, односно пословима домаће радиности („Сл. гласник РС“, бр. 9/96,11/96-испр., 3/98 и 15/2000). Листе предлога за Репрезентативну листу и Листу нематеријалног културног наслеђа коме је неопходна хитна заштита UNESCO-а биће регулисане Конвенцијом о заштити нематеријалног културног наслеђа UNESCO.

Члан 3.

Национални регистар нематеријалног културног наслеђа и Национална листа нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите састоје се од следећих листа:

-Листа знања у коју се уписују традиционална знања, вештине и умећа, технике и праксе, као и њима припадајући предмети, инструменти, артефакти и културни простори који се тичу специфичне производње својствене заједнице која то знање носи и/или знања, вештине, веровања и њима одговарајући обичаји и праксе који су настали и развијали се кроз сталну узајамну везу дате заједнице са природом која је окужује.

Ова листа сажима област традиционалних заната и област знања и обичаја који се тичу природе и свемира.

-Листа живих чувара наслеђа у коју се уписују особе или групе које се издавају као јединствени носиоци специфичних знања и умећа неопходних за стварање/извођење, а отуда и одржавање нематеријалног културног наслеђа заједнице којој припадају.

-Листа светковина и обичаја у коју се уписују традиционални обичаји, обреди и свечаности повезани са религиозношћу, радом, забавом и другим значајним моментима друштвеног и приватног живота појединаца и заједница чији су део културног идентитета, као и њима припадајући предмети, инструменти, артефакти и културни простори.

Ова листа спаја област друштвених обичаја, ритуала и свечаности и област традиционалних извођачких уметности.

-Листа усмених традиција у коју се уписује усмена традиција, изрази и језик на којима они настају и изводе се, као и само извођење ових предања и израза и њима припадајући предмети, инструменти, артефакти и културни простори.

Ова листа спаја област усмених предања и израза и област традиционалних извођачких уметности.

-Листа извођачких уметности у коју се уписују она културна добра која су сврстана у област традиционалних извођачких уметности, као и њима припадајући предмети, инструменти, артефакти и културни простори.

III. КРИТЕРИЈУМИ ЗА УПИС НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ ДОБРА

Члан 4.

1. "Нематеријално културно наслеђе", како је дефинисано у Конвенцији о заштити нематеријалног културног наслеђа, нарочито испољава у следећим областима:
 - (а) усмене традиције и израза, укључујући и језик као носиоца нематеријалне културне баштине;
 - (б) извођачке уметности;
 - (в) друштвених обичаја, ритуала и свечаних догађаја;
 - (г) знањима и обичајима који се тичу природе и свемира;
 - (д) вештинама везаним за традиционалне занате.
2. У складу је са важећим међународним правним инструментима из области људских права, као и са потребом узајамног поштовања заједница, група и појединаца, али и одрживог развоја.
3. Препознато је од стране заједнице, групе и, у појединим случајевима појединаца, као део њиховог културног наслеђа, посебно ако је у опасности од нестајања услед промене начина живота.
4. Има значајну улогу у животу заједница, група и појединаца који га практикују,
5. Осигурава учешће заједница, група и појединаца који га практикују,
6. Пружа заједници и појединцу осећај идентитета и континуитета
7. Укоренено је у заједници, преноси се с генерације на генерацију заједнице и групе непрестано и изнова ствара. Изузеци су обнављање после дужег периода непратковања (нпр. оружани сукоб, промене у политичким системима, итд) ..
8. Доприноси разноврсности нематеријалног културног наслеђа уписаног у Регистар НКН Републике Србије и тиме сведочи о културној разноликости и људској креативности,
9. Доприноси подизању нивоа свести о значају и потреби заштите нематеријалног културног наслеђа на локалном, националном или међународном нивоу,

IV. ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА УПИС НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ ДОБРА

Члан 5.

Документација неопходна за упис културног добра у листе нематеријалног културног наслеђа састоји се од обрасца и обавезне пратеће документације.

I Идентификација елемента нематеријалног културног добра

- 1.1. Назив елемента НКН који користи заједница на коју се односи
- 1.2. Кратак информативни назив елемента НКН (укључујући индикацију домена НКН)
- 1.3. Заједница (заједнице) на које се односи елемент НКН.
- 1.4. Физички локалитет(и) / учесталост дистрибуције елемента НКН.
- 1.5. Кратак опис елемента НКН (препоручује се не дужи од 200 речи).

2. Карактеристике елемента НКН

- 2.1. Извођач(и) / вршилац(оци) активности директно укључени у извођење и одржавање елемента НКН
- 2.2. Остали чланови заједнице који нису директно укључени, али који доприносе одржавању елемента НКН или олакшавају вршење или преношење
- 2.3. Језик (језици) или наречје(а) који се користе
- 2.4. Материјални елементи који су повезани са извођењем или преношењем елемента НКН
- 2.5. Други нематеријални елементи који су повезани са преношењем или извођењем наведеног елемента НКН
- 2.6. Ограничења у приступу елементу НКН или његовим аспектима
- 2.7. Начини преношења на друге чланове заједнице.
- 2.8. Релевантне организације (организације у заједници, НВО, остали)

3. Стање елемента НКН: одрживост

- 3.1. Фактори угрожавања опстанка НКН у оквиру одговарајуће заједнице или више њих
- 3.2. Фактори који угрожавају преношење НКН у оквиру одговарајуће заједнице или више њих
- 3.3. Фактори који угрожавају приступ материјалним елементима и ресурсима повезаних са елементом НКН
- 3.4. Одрживост других нематеријалних елемената наслеђа повезаних са елементом НКН

3.5. Активна заштита или друге мере које постоје у вези са било којим од ових фактора угрожавања, а које омогућавају извођење и преношење елемента НКН у будућности

3.6. Планиране мере активне заштите

4. Сагласност носилаца наслеђа

4.1. Изјава одговарајуће заједнице (или више њих) и њена (њихова) укљученост у прикупљање података

4.2. Ограничења, ако постоје, за употребу или приступ сакупљеним подацима

4.3. Особа задужена за податке (или више њих): име и статус или припадност организацији

4.4. Датум(и) и место(а) сакупљања података

5. Референце које се односе на елемент НКН

5.1. Литература

5.2. Аудио-визуелни материјали, снимљени материјал итд. у архивама, музејима и приватним збиркама

5.3. Документарни материјал и предмети у архивама, музејима и приватним збиркама

6. Инвентарисање података

6.1. Особа која је начинила унос података (или више њих)

6.2. Доказ дозволе од стране одговарајуће заједнице (или више њих)

за: а) инвентарисање елемента, б) за информације укључене у инвентар

6.3. Датум уноса података у инвентар

V. ПРОЦЕДУРА ЗА УПИС НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ ДОБРА

Члан 6.

Предлог за упис у листе нематеријалног културног наслеђа могу да поднесу: заједница, институција, одговарајућа невладина организација или појединац који је у могућности да предлог документује одговарајућом пропратном документацијом. Предлог треба да садржи мишљење стручне институције (музеј, завод) или стручњака за дату област нематеријалног културног наслеђа, као и сагласност носилаца елемента

Национални комитет за нематеријално културно наслеђе Републике Србије (у даљем тексту: Комитет) сваке године утврђује рокове за подношење захтева за упис на листе нематеријалног културног наслеђа.

Члан 7.

Оверен образац са приложеним стручним мишљењем и сагласностима носилаца елемента, предлагачи достављају регионалним координаторима надлежним за дату

територију који врши основну евиденцију кандидатура, према утврђеним критеријумима.

Члан 8.

Одобрену кандидатуру надлежни регионални координатори достављају Центру за нематеријално културно наслеђе при Етнографском музеју у Београду који врши даљу селекцију и стручну обраду (у даљем тексту: Центар). Непотпуне или неадекватно обрађене предлоге Центар враћа предлагачу на дораду.

Члан 9.

Центар, уз писмено образложење, доставља обрађене кандидатуре Комисији за упис у национални регистар нематеријалног културног наслеђа (у даљем тексту: Комисија).

Члан 10.

Центар, са мишљењем Комисије, доставља Комитету предлог за упис елемената у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа. Одлука Комитета има обавезујући карактер и с њом се закључује процедура уписа или одбијања уписа у одговарајућу листу нематеријалног културног наслеђа.

Члан 12.

Комплетна документација о кандидованом нематеријалном културном добру трајно се чува у Центру у складу са важећом законском регулативом и чини базу података о нематеријалном културном наслеђу у Републици Србији.

VI. МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Решењем о упису у регистар, утврђују се и мере заштите:

1. обезбеђење услова за очување и употребу нематеријалног културног наслеђа,
2. обезбеђење доступности нематеријалног културног наслеђа јавности,
3. обезбеђење одрживости кроз идентификацију, документацију, истраживање, чување, заштиту, промоцију, вредновање, преношење, посебно кроз формално и неформално образовање, као и ревитализацију различитих аспеката таквог наслеђа,
4. формирање Националног регистра нематеријалног културног наслеђа и Националне листе нематеријалног културног наслеђа са потребом хитне заштите, на основу предлога Центра за истраживање нематеријалног културног наслеђа при Етнографском музеју у Београду;
5. брисање елемената нематеријалног културног наслеђа са листа или пребацивање на другу листу;
6. обезбеђење учешћа заједница, група и одговарајућих невладиних организација у идентификовању и дефинисању елемената нематеријалног културног наслеђа;

7. интегрисање нематеријалног културног наслеђа у програме планирања;
8. наставити са научним, техничким и уметничким изучавањима и истраживањима, примереним документовањем у свим видовима и начинима савременог бележења, стручним и научним вредновањем, а нарочито угроженог нематеријалног културног наслеђа;
9. помоћ стварању или јачању институција за обуку у управљању нематеријалним културним наслеђем као и преношење овог наслеђа путем форума и местима одређеним за њено представљање и исказивање истих;
10. оснивање институција са документацијама о нематеријалном културном наслеђу, као и олакшање приступа истим;
11. обезбеђење препознавања, поштовања и вредновања нематеријалног културног наслеђа у друштву
12. усвајање опште политике са циљем вредновања функције нематеријалног културног наслеђа у друштву
13. формирање једног или више компетентних тела за очување нематеријалног културног наслеђа на њеној територији;
14. организовање образовних и програма обуке, у оквиру заједница и група о којима је реч, као и образовних, информативних и програма за подизање свести, намењених стручњацима, јавности, а нарочито младим људима,
15. популарисање и промовисање НКН одржавањем изложби, стручних скупова, смотри фолклора, фестивала, концерата, путем електронских медија, аудио и видео записа и на други начин;
16. стварање одговарајуће климе у јавности и подстицање заштите и очувања добра идентификацијом процеса глобализације и друштвене трансформације како би се избегла опасност нестајања, уништења или комерцијализације добра, а подстакло зближавање и толерантност међу људима.

За Национални комитет

ДУШИЦА ЖИВКОВИЋ

председник,
музејски саветник, етнолог,
помоћник министра за културно наслеђе